

Datum van
inontvangstneming

:

10/03/2021

Gepubliceerd id	:	T-569/20
Nummer van het stuk	:	41
Volgnummer in het register	:	989654
Datum van neerlegging	:	01/03/2021
Datum van inschrijving in het register	:	02/03/2021
Soort stuk	:	Memorie in interventie
Referentie van de neerlegging via e-Curia	:	Stuk DT142214
Nummer van het bestand	:	1
Auteur van het neergelegde stuk	:	Ionescu-Dima Catalina (R194462) Parlement

SJ-0488/20
SJ 2020-014818
EP(2021)003098

01 maart 2021

AAN DE PRESIDENT EN DE LEDEN VAN HET GERECHT VAN DE EUROPESE UNIE

MEMORIE IN INTERVENTIE

ingediend op grond van artikel 145, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, door het

EUROPEES PARLEMENT

vertegenwoordigd door mevrouw Cătălina IONESCU-DIMA, de heer Wojciech Daniel KUZMIENKO, en mevrouw Sarah Sophie LAHOUSSE, leden van de Juridische Dienst, als gemachtigden, die ermee instemmen kennisgevingen via e-Curia te ontvangen, of, in voorkomend geval, op het volgende adres: Europees Parlement, Juridische Dienst, ADENAUER 13T013, L-2929 Luxemburg.

In Zaak T-569/20

Stichting Comité N 65 Ondergronds Helvoirt

tegen

Europese Commissie

betreffende een krachtens artikel 263 VWEU vordering tot nietigverklaring van het besluit van de Commissie van 6 juli 2020 houdende de niet-ontvankelijkheidsverklaring van het verzoek van 12 maart 2020 tot interne herziening met betrekking tot het besluit om klachtprocedure CHAP(2019)2512 af te sluiten.

I. INTRODUCTIE

1. Het verzoekschrift wordt gebracht door Stichting Comité N 65 Ondergronds Helvoirt (hierna “de verzoekende partij”) en beoogt de nietigverklaring van het besluit van de Commissie van 6 juli 2020 houdende de niet-ontvankelijkheidsverklaring van het verzoek van 12 maart 2020 tot interne herziening van de beslissing om klachtprocedure CHAP(2019)2512 af te sluiten (hierna “het omstreden besluit”). Ter ondersteuning van het verzoekschrift, voert de verzoekende partij twee rechtsmiddelen aan.
2. In het kader van het eerste rechtsmiddel, werpt de verzoekende partij een op grond van artikel 277 VWEU exceptie van onwettigheid op tegen de artikels 10 en 2, lid 1, punt g) van Verordening (EC) Nr. 1367/2006¹ (hierna “de Aarhus Verordening”).
3. Het Parlement verzocht toelating tot interventie ter ondersteuning van de Commissie in het verdedigen van de wettigheid van de bestreden beschikkingen van de Aarhus Verordening, waarvan het Parlement coauteur is met de Raad. Deze memorie in interventie heeft derhalve enkel betrekking tot dat deel van het eerste rechtsmiddel dat de exceptie van onwettigheid opwerpt. Het Parlement is voornemens dat het verzoekschrift moet worden verworpen overeenstemmend met de argumenten die door de Commissie worden gebracht, zoals aangevuld met de argumenten in deze memorie.

II. HET RECHTSKADER

1. Exceptie van onwettigheid

4. Als blijkt uit de punten 65 tot 83 van het verzoekschrift, werpt de verzoekende partij de onwettigheid van de artikels 10 en 2, lid 1, punt g), van de Aarhus Verordening op wegens schending van de artikels 1 en 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus² en 216 VWEU. De verzoekende partij voert de exceptie van onwettigheid als subsidiair rechtsmiddel aan, ingeval het Gerecht de mening zou toegedaan zijn dat het omstreden besluit door de

---

¹ Verordening (EC) Nr. 1367/2006 van het Europees Parlement en van de Raad van 6 september 2006 betreffende de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden op de communautaire instellingen en organen, PB L 264, 25.9.2006, p. 13–19.

² Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, PB L 124, 17.5.2005, p. 4.

Commissie in haar hoedanigheid van administratief toezichtsorgaan zou zijn genomen, en derhalve niet aan de in artikel 10 van de Aarhus Verordening herzieningsprocedure kan worden onderworpen.

5. De verzoekende partij erkent nochtans kennis te hebben van het arrest dat het Hof van Justitie heeft gebracht in de gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P (hierna de “*Vereniging Milieudefensie* zaak”),³ alsook met het Hof’s vaste rechtspraak met betrekking tot het toetsen van de wettigheid van EU recht aan internationale overeenkomsten. De verzoekende partij voert echter aan dat het standpunt ingenomen door AG Jääskinen in zijn conclusies geleverd in de *Vereniging Milieudefensie* zaak niet voldoende in acht is genomen door het Hof dat zich in beroep over de zaak uitsprak.⁴ De verzoekende partij steunt op onderhavige conclusies, door ze extensief te quoteren en grondig te bestuderen, en nodigt hier bij het Gerecht uit om terug te komen op de rechtspraak in kwestie en zo de exceptie van onwettigheid toegankelijk te verklaren.
6. Het Parlement voert aan dat de exceptie van onwettigheid ongegrond is en derhalve niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

2. Weerlegging van de exceptie van onwettigheid

7. Als inleidende opmerking, zou het Parlement willen opmerken dat de exceptie van onwettigheid, zoals geformuleerd door de verzoekende partij, enige incoherenties vertoont. Bij het exponeren van de exceptie van onwettigheid in paragraaf 48 van het verzoekschrift, voert de verzoekende partij aan dat de artikelen 10 en 2, lid 1, punt g), van de Aarhus Verordening, de artikelen 1 en 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus en 216 VWEU schenden. De uiteengezette argumenten van de exceptie van onwettigheid, samengebracht onder hoofdstuk II.2.1.1.2. van het verzoekschrift, vertonen echter enkele inconsistenties:
  - a. de verzoekende Partij verwijst meermaals naar het artikel 2, lid 2, punt g), van de Aarhus Verordening, hetgeen niet bestaat;

---

³ Arrest van 13 januari 2015 Raad, Parlement en Commissie/*Vereniging Milieudefensie* en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, in de gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2015:4.

⁴ Verzoekschrift punten 68-70.

- b. de argumenten met betrekking tot de vermeende schending van artikel 216 VWEU zijn nergens terug te vinden;
  - c. artikel 1 van het Verdrag van Aarhus wordt enkel driemaal vaag vermeld, als dienende om de algemene doelstellingen van het Verdrag uiteen te zetten - er worden echter geen specifieke argumenten verleend om aan te duiden of deze voorzieningen als passende basis voor de wettigheidstoetsing van de artikels 10 en 2, lid 1, punt g), zouden kunnen dienen in onderhavige zaak.
8. Het Parlement deelt derhalve het standpunt van de Commissie volgens hetwelk de exceptie van onwettigheid zich tegen de artikelen 10 en 2, lid 1, punt g), van de Aarhus Verordening weert, en de vermeende schending enkel het artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus betreft.
  9. Wat de grond van de zaak betreft, stelt het Parlement ten eerste vast dat de verzoekende partij blijkt te erkennen dat de bestaande rechtspraak rond artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus duidelijk en exhaustief is, en weinig ruimte voor twijfel openlaat wat betreft de vraag of die voorziening als basis kan dienen voor de betrokken exceptie van onwettigheid.⁵ Zonder enige nieuwe argumenten naar voren te brengen, noch uiteen te zetten in welke mate de situatie in onderhavige zaak het Gerecht zou moeten toelaten om op de vaste rechtspraak terug te komen, herhaalt de verzoekende partij de inhoud van de conclusies geleverd door AG Jääskinen in de *Vereniging Milieudefensie* zaak en verzoekt zij het Gerecht deze te heroverwegen.
  10. Te dien einde zou het Parlement willen aanwijzen dat de betrokken conclusies van AG Jääskinen reeds het onderwerp zijn geweest van de overwegingen van het Hof. Volgens artikel 19 VEU, staan Advocaten-Generaal het Hof van Justitie bij en zijn hun conclusies, hoewel zeer nuttig en vaak bron van talrijke suggesties en perspectieven, niet bindend jegens het Hof. Dat het arrest, geleverd in de *Vereniging Milieudefensie* zaak, afstand zou nemen van de conclusies van AG Jääskinen en een alternatieve redenering zou volgen, was derhalve een van de mogelijkheden waarover het Hof beschikte, vooral wanneer die redenering voor ogen had om de volwaardige toepassing van voorafgaande

---

⁵ Verzoekschrift, punten 68 en 69.

rechtspraak te bekrachtigen. Om die redenen, en op basis van het verzoekschrift berustend op de in conclusies van AG Jääskinen uiteengezette argumenten waarover het Hof zes jaar geleden reeds beraadslaagde, ziet het Parlement niet in op welke gronden het Gerecht in onderhavige zaak tegen het arrest van de *Vereniging Milieudefensie* zou kunnen oordelen. Volledigheidshalve, zal het Parlement niettemin gedetailleerde argumenten uiteenzetten, steunende op de rechtspraak van het Hof, om de niet-ontvankelijkheid van de exceptie van onwettigheid te ondersteunen.

11. Uit vaste rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dat “*de bepalingen van een internationale overeenkomst waarbij de Unie partij is slechts kunnen worden ingeroepen ter ondersteuning van een beroep tot nietigverklaring van een handeling van afgeleid Unierecht of een exceptie van onwettigheid van een dergelijke handeling, op voorwaarde, enerzijds, dat de aard en de opzet van die overeenkomst hier niet aan in de weg staan, en, anderzijds, dat die bepalingen inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig zijn*”.⁶
12. Wat artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus specifiek betreft, oordeelde het Hof voor de eerste keer in het *Lesoochranárske zoskupenie* arrest dat deze bepaling “*geen duidelijke en nauwkeurig omschreven verplichting bevatten die de rechtspositie van particulieren rechtstreeks regelt*”.⁷
13. Ondanks deze vaststelling, verdedigde AG Jääskinen in zijn conclusies drie jaar later dat artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus een “gemengde bepaling” is die “*gedeeltelijk – een voldoende duidelijk voorschrift [vormt] om als grondslag te kunnen dienen voor de wettigheidstoetsing in verband met de toegang tot de rechter voor organisaties*”, en bijgevolg “*als referentiecriterium voor de beoordeling van de wettigheid van de handelingen van de Unie-instellingen*” kan dienen.⁸

---

⁶ Arrest van 13 januari 2015, Raad, Parlement en Commissie/Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2015:4, punt 54 en daar aangehaalde jurisprudentie.

⁷ Arrest van 8 maart 2011, Lesoochranárske zoskupenie VLK/Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, C-240/09, EU:C:2011:125, punt 45.

⁸ Conclusies AG Jääskinen van 8 mei 2014, Raad, Parlement en Commissie/Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2014:310, punten 91-95.

14. Het Hof volgde onderhavige suggestie niet in haar arrest, en bevestigde nogmaals dat artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus “*geen enkele onvoorwaardelijke en voldoende nauwkeurig omschreven verplichting [bevat] die de rechtspositie van particulieren rechtstreeks kan regelen, en derhalve niet aan [de] voorwaarden [voldoet]*” voor het toekennen van rechtstreekse werking aan internationale overeenkomsten, en waarop derhalve geen beroep kan worden gedaan ter ondersteuning van een exceptie van onwettigheid of een beroep tot nietigverklaring.⁹
15. Uit het voorgaande volgt dat de verzoekende partij geen exceptie van onwettigheid kan opwerpen tegen de Aarhus Verordening indien hiervoor beroep wordt gedaan op artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus.
16. Bovendien erkent de verzoekende partij alsook dat de uitzonderingen op de in bovenstaand punt 11 uiteengezette principes, restrictief dienen te worden geïnterpreteerd.
17. Vandaar, en verwijzend naar het *Fediol* arrest,¹⁰ oordeelde het Hof dat artikel 10 van de Aarhus Verordening “*niet rechtstreeks verwijst naar specifieke bepalingen van het Verdrag van Aarhus, noch een recht toekent aan particulieren. Bijgevolg kan, bij gebreke van een dergelijke uitdrukkelijke verwijzing naar bepalingen van een internationale overeenkomst, voornoemd arrest in casu niet als relevant worden aangemerkt*”.¹¹
18. Op dezelfde manier, en met betrekking tot het *Nakajima* arrest,¹² oordeelde het Hof dat er “*in casu [...] evenwel geen sprake van [kan] zijn dat artikel 10, lid 1, van verordening nr. 1367/2006 uitvoering geeft aan bijzondere verplichtingen in de zin van dat arrest, aangezien, zoals volgt uit artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus, de*

---

⁹ Arrest van 13 januari 2015, Raad, Parlement en Commissie/Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2015:4, punt 55 en daar aangehaalde jurisprudentie.

¹⁰ Arrest van 22 juni 1989, Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediol)/Commissie, Zaak 70/87, EU:C:1989:254.

¹¹ Arrest van 13 januari 2015, Raad, Parlement en Commissie/Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2015:4, punt 58.

¹² Arrest van 7 mei 1991, Nakajima All Precision Co. Ltd/Raad, Zaak C-69/89, EU:C:1991:186.

*verdragsluitende partijen beschikken over een ruime beoordelingsmarge ten aanzien van de wijze van uitvoering van „bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures” ”.*¹³

19. Volledigheidshalve, en ook al is het vanzelfsprekend, wenst het Parlement op te merken dat de andere bepaling van de Aarhus Verordening die door de verzoekende partij wordt betwist, met name artikel 2, lid 1, punt g), in het licht van bovenstaande aangehaalde analyse van het Hof ook niet aan het toepassingsgebied kan worden onderworpen van de uitzonderingen gesteld in de zaken *Fediol* of *Nakajima*.
20. Bijgevolg is het Parlement van mening dat de argumenten uiteengezet in onderhavige exceptie van onwettigheid, en die zich uitsluitend berusten op de conclusies van AG Jääskinen in de zaak *Vereniging Milieudefensie*, door het Hof van Justitie in de vermelde zaak duidelijk zijn weerlegd. In dit opzicht is het nuttig te benadrukken, zoals de Commissie terecht doet in haar Verweerschrift¹⁴, dat het Hof zeer recent haar rechtspraak in de materie heeft bevestigd, door nogmaals rechtstreekse werking aan artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus te ontkennen.¹⁵ In het licht van de rechtspraak rond artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus, kan deze bepaling niet als basis voor beroepen tot nietigverklaringen dienen, noch om excepties van illegaliteit op te werpen, terwijl de betwiste bepalingen van de Aarhus Verordening, hoe dan ook, buiten de toegelaten uitzonderingen vallen om het gebrek aan rechtstreekse werking van internationale overeenkomsten te mitigeren.
21. Concluderend is het Parlement van mening dat geen enkele van de door de verzoekende partij naar voren gebrachte vorderingen ter ondersteuning van de exceptie van onwettigheid tegen de Aarhus Verordening gegrond zijn, en derhalve met succes kunnen worden gebracht.

---

¹³ Arrest van 13 januari 2015, Raad, Parlement en Commissie/Vereniging Milieudefensie en Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, gevoegde zaken C-401/12 P tot C-403/12 P, EU:C:2015:4, punt 59.

¹⁴ Verweerschrift, punt 43.

¹⁵ Arrest 3 september 2020, *Mellifera/Commission*, C-EU:C:2020:630, punt 88.

IV. CONCLUSIES

22. Om deze redenen verzoekt het Europees Parlement het Gerecht eerbiedig de door de verzoekende partij opgeworpen exceptie van onwettigheid niet ontvankelijk te verklaren en, zodoende, de conclusies van de Commissie te ondersteunen.

Cătălina IONESCU-DIMA

Wojciech Daniel KUZMIENKO

Sarah Sophie LAHOUSSE

Gemachtigden van het Europees Parlement